

Odpovědnost státu za škodu

Při výkladu časových účinků judikatury je třeba zásadně vycházet z tzv. incidentní retrospektivy nových právních názorů, tedy z potřeby jejich aplikace na všechna probíhající řízení, jakož i případy budoucí. Opačný postup by znamenal, že soud vědomě aplikuje „nesprávný“ právní názor, a navíc by jím byl ohrožen princip rovnosti. Výjimečné nepoužití nově se prosadivších judikатурních názorů může být odůvodněno pouze v konkrétních specifických situacích, v nichž existuje intenzivnější zájem na ochraně legitimních očekávání a důvěry adresátů právních norem ve stabilitu právního řádu

Právo na přiznání statutu přímého (žijícího) účastníka odboje a odporu proti komunismu, popř. statutu válečného veterána, lze naroveň postavit s těmi řízeními, u nichž ustálená judikatura v minulosti dospěla k jednoznačnému závěru, že jsou - z hlediska čl. 6 Úmluvy a k ní se vážící judikaturě ESLP - věcmi občanskoprávní povahy. Odtud plyne, že i řízení o vydání osvědčení žijícího účastníka odboje a odporu proti komunismu vedené podle zákona č. [262/2011](#) Sb. na základě žádosti toho, kdo se odboje nebo odporu zúčastnil, je řízením o nároku soukromoprávní povahy.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 30 Cdo 3671/2018-85, ze dne 11.3.2020)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobce J. B., narozeného XY, bytem XY, zastoupeného advokátem JUDr. L.M., advokátem se sídlem v P., proti žalované České republice - Ministerstvu obrany, se sídlem v P., o zadostiučinění za nemajetkovou újmu, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 9 C 374/2016, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2018, č. j. 28 Co 471/2017-53, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2018, č. j. 28 Co 471/2017-53, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 11. 9. 2017, č. j. 9 C 374/2016-34, se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 6 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Žalobce se podanou žalobou proti žalované domáhal poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 50 881 Kč, která mu měla vzniknout nepřiměřenou délkou správního řízení o jím podané žádosti o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu, které bylo vedeno před Ministerstvem obrany pod sp. zn. 262001849/11/2012 (dále jen „posuzované řízení“).

2. Obvodní soud pro Prahu 6 (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 11. 9. 2017, č. j. 9 C 374/2016-34, zamítl žalobu na zaplacení částky 50 881 Kč (výrok I rozsudku) a uložil žalobci zaplatit žalované náklady řízení ve výši 1 200 Kč (výrok II rozsudku).

3. Soud prvního stupně měl po provedeném dokazování za zjištěné, že žalobce podal u Ministerstva obrany dne 19. 12. 2011 žádost o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu dle zákona č. [262/2011](#) Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu (dále též jen „zákon“ nebo „zákon č. [262/2011](#) Sb.“), rozhodnutí o zamítnutí žádosti ze dne 31. 8. 2012 bylo dne 5. 9. 2012 doručeno přímo žalobci, nikoli jeho tehdejšímu právnímu zástupci, který dne 20. 12. 2015 požádal o řádné doručení prvostupňového rozhodnutí. Ministerstvo obrany rozhodnutí zaslalo právnímu zástupci žalobce dne 22. 12. 2015 požadované rozhodnutí, avšak s (nesprávně) vyznačenou doložkou

právní moci, dne 23. 12. 2015 sdělil právní zástupce žalobce, že rozhodnutí ze dne 31. 8. 2012 nebylo v minulosti řádně doručeno a požádal o jeho zaslání bez doložky právní moci, po jeho řádném doručení k rukám právního zástupce se žalobce proti němu odvolal. Rozhodnutím ze dne 19. 4. 2016, č.j. 1995/2016-EKO-5, Etická komise České republiky pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu, jako odvolací správní orgán, předmětné rozhodnutí žalovaného zrušila a věc mu vrátila k novému projednání, přitom v době rozhodování soudu prvního stupně ještě nebylo posuzované správní řízení ukončeno. Dne 3. 10. 2013 žalobce u žalované předběžně uplatnil svůj nárok ohledně částky 15 000 Kč, kterému ovšem nebylo vyhověno. Žalovaná nejprve uplatnila námitku promlčení, kterou posléze přehodnotila a žalobci dobrovolně poskytla zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení ve výši 5 699 Kč za dobu prvoinstančního řízení, a to od okamžiku zahájení řízení do dne, kdy bylo v pořadí první prvostupňové rozhodnutí doručeno nesprávně žalobci.

4. V rovině právního posouzení soud prvního stupně odkázal na čl. 6 odst. 1 věta první Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publikované ve Sbírce zákonů jako sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí, pod č. 209/1992, dále jen „Úmluva“) a na § 13 odst. 1 zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OdpŠk“), přičemž též vzal na zřetel obsah Stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010 (dále jen „Stanovisko“). S ohledem na závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 344/2014, soud prvního stupně zvažoval, zda v dané věci lze uvedené Stanovisko aplikovat. Dospěl přitom k závěru, že pro tento postup předpoklady splněny nejsou. V dané věci právo, o které se jedná, není soukromoprávní povahy, přesto v případě nepřiměřené délky správního řízení může jít o nesprávný úřední postup ve smyslu zákona. V případě správního řízení, které je vázáno zákonnými lhůtami, se neuplatní § 13 odst. 1 věta třetí OdpŠk, neboť povinnost vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě má státní orgán pouze tehdy, pokud zákon žádnou lhůtu pro vydání rozhodnutí nestanoví. V souzené věci jsou proto postižitelné pouze jednotlivé průtahy v řízení, tedy porušení povinnosti správního orgánu učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Protože se na souzenou věc neuplatní závěry Stanoviska, neuplatní se ani vyvratitelná domněnka vzniku újmy a žalobce musí tvrdit a prokázat jak vznik újmy, tak příčinnou souvislost mezi průtahy a vznikem nemajetkové újmy. Soud prvního stupně žalobce opakovaně poučil podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., aby tvrdil a prokázal jak vznik újmy, tak příčinnou souvislost mezi průtahy a vznikem nemajetkové újmy, a aby tvrdil jednotlivé průtahy v řízení, vznik újmy a její závažnost a rovněž okolnosti, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Žalobce však přesto neuvedl žádná skutková tvrzení a nenavrhl důkazy k jejich prokázání a naopak setrval na argumentaci, že byl frustrován a že zde vzniká vyvratitelná domněnka nemateriální újmy, kterou žalovaná nevyvrátila.

5. Městský soud v Praze (dále jen „odvolací soud“) v záhlaví označeným rozhodnutím rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (výrok I rozsudku odvolacího soudu) a dále vyslovil, že žalobce je povinen zaplatit žalované náklady odvolacího řízení ve výši 300 Kč (výrok II rozsudku odvolacího soudu).

6. Odvolací soud skutkový stav nedoplňoval, a vyšel tak ze skutkových zjištění soudu prvního stupně.

7. Odvolací soud bez výhrad převzal jako správné skutkové i na ně navazující právní závěry soudu prvního stupně a k odvolací argumentaci žalobce zopakoval, že na souzenou věc se neuplatní vyvratitelná domněnka vzniku újmy a žalobce tuto újmu musí tvrdit a prokázat, včetně prokázání příčinné souvislosti mezi průtahy a vznikem nemajetkové újmy. Žalobce byl soudem prvního stupně správně poučen dle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., avšak ten takového poučení nedbal a rozhodné skutečnosti ani netvrdil. Žalobce tak nesplnil svou povinnost doplnit skutková tvrzení, neunesl proto břemeno tvrzení ohledně existence nemajetkové újmy a nemůže být z toho důvodu ve věci úspěšný. Odvolací soud konečně doplnil, že stejný závěr přijaly i jiné senáty Městského soudu v Praze, kdy

odkázal na rozsudek ze dne 21. 3. 2017, č. j. 51 Co 6/2017-68, nebo ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 72Co 7/2017. Odvolací soud neshledal důvod se od závěrů tam uvedených odchylovat a s odkazem na § 13 občanského zákoníku proto napadený rozsudek potvrdil.

II. Dovolání a vyjádření k němu

8. Rozsudek odvolacího soudu napadl v celém jeho rozsahu žalobce, namítal, že napadené rozhodnutí stojí na nesprávném právním posouzení otázky, zda se na posuzované řízení vztahoval čl. 6 Úmluvy či nikoliv. Přípustnost dovolání žalobce odvíjel od toho, že jde o otázky, k nimž se Nejvyšší soud „dosud nevyjádřil nebo je vyřešil jinak“. Z celého kontextu dovolání je přitom zřejmé, že žalobce měl ve vztahu k založení přípustnosti dovolání za to, že jde o otázky dosud neřešené a zčásti je měl odvolací soud posoudit odchylně od stávající judikatury Nejvyššího soudu. Žalobce měl za to, že na řízení podle zákona č. [262/2011](#) Sb. se článek 6 Úmluvy vztahuje a namísto závěrů plynoucích z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 344/2014, které se vázaly k osobě, které se bezprostředně tehdy posuzované stavební řízení nedotýkalo, měly soudy postupovat podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 30 Cdo 1876/2014, neboť sám byl přímým účastníkem nyní posuzovaného správního řízení a měl právo na včasné vydání rozhodnutí ve věci, která je vážná a mělo být postupováno podle čl. 6 Úmluvy i podle Stanoviska Nejvyššího soudu. V souvislosti s tím předkládal i druhou otázku, zda je třeba řízení podle zákona č. [262/2011](#) Sb. tvrdit a prokazovat vznik nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení či nikoliv. S odkazem na argumentaci k otázce první žalobce doplnil, že i na jeho věc by se měly vztáhnout závěry ESLP ve věci Apicella proti Itálii, který vychází ze silné a vyvratitelné domněnky, že nepřiměřená délka řízení působí vznik nemateriální újmy a je třeba aplikovat i závěry plynoucí ze Stanoviska. V doplňku dovolání žalobce odkázal též na v mezidobí vydaný náleží Ústavního soudu ze dne 31. 10. 2018, sp. zn. III. ÚS 1242/18. Navrhoval proto, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek odvolacího soudu změnil a žalobě vyhověl.

9. Žalovaná ve svém vyjádření vyvracela důvody podaného dovolání, s argumentací obou stupňů se ztotožnila s tím, že ty odpovídají i závěrům obsaženým v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 5. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4815/2015, který rovněž vychází ze závěrů, že na správní řízení, které nevykazují civilní povahu, se čl. 6 Úmluvy ani závěry uvedené ve Stanovisku nevztahují. Jak dovozují i jiné senáty odvolacího soudu, řízení podle zákona č. [262/2011](#) Sb. je ryze veřejnoprávní povahy. Navrhovala proto, aby bylo dovolání jako nepřípustné odmítnuto.

III. Zastoupení, včasnost a náležitosti dovolání

10. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (viz čl. II odst. 2 a čl. XII zákona č. [296/2017](#) Sb.), dále jen „o. s. ř.“.

11. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky povinného zastoupení uvedené v § 241 odst. 1 o. s. ř. a v souladu s § 241a odst. 2 o. s. ř. Nejvyšší soud se dále přesvědčil, že dovolání obsahuje všechny předepsané náležitosti.

IV. Přípustnost dovolání

12. Podle § 236 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

13. Dle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené

rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

14. Dovolání je přípustné pro posouzení judikatorně dosud výslovně neřešené otázky, zda se na řízení podle zákona č. [262/2011](#) Sb. nevztahuje čl. 6 Úmluvy a Stanovisko z důvodu, že takové řízení má veřejnoprávní povahu.

V. Důvodnost dovolání a právní úvahy dovolacího soudu

15. Dovolání je ve vztahu k první předestřené otázce důvodné.

16. Dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoliv trestního obvinění proti němu. Rozsudek musí být vyhlášen veřejně, avšak tisk a veřejnost mohou být vyloučeny buď po dobu celého nebo části procesu v zájmu mravnosti, veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti v demokratické společnosti, nebo když to vyžadují zájmy nezletilých nebo ochrana soukromého života účastníků, anebo, v rozsahu považovaném soudem za zcela nezbytný, pokud by veřejnost řízení mohla být vzhledem ke zvláštním okolnostem na újmu zájmům spravedlnosti."

17. Nejvyšší soud již ve svém rozsudku ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 30 Cdo 1876/2014, připomenul, že Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve své judikatuře dále dovedl, že pro aplikovatelnost čl. 6 odst. 1 Úmluvy nestačí slabý vztah předmětného sporu k civilním právům a závazkům stěžovatelů, nýbrž výsledek řízení musí být pro tato práva a závazky určující, jinými slovy musí se týkat jejich existence, rozsahu nebo podmínek výkonu (srov. Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgii, rozsudek ze dne 23. 6. 1981, stížnosti č. 6878/75 a 7238/75, nebo Krosta proti Polsku, rozsudek ze dne 2. 2. 2010, stížnost č. 36137/04).

18. Z judikatury ESLP dovedla právní doktrína následující otázky, jejichž zodpovězení je rozhodující pro aplikovatelnost čl. 6 odst. 1 Úmluvy v jeho civilní části (srov. Kmec a kol. Komentář k Evropské Úmluvě o ochraně lidských práv. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 585): 1) Jde zde o spor o právo nebo závazek, který je opravdový a vážný a jehož rozhodnutí má přímý vliv na existenci, rozsah nebo způsob výkonu daného práva nebo závazku? 2) Má toto právo nebo závazek svůj základ ve vnitrostátním právu? 3) Je právo nebo závazek, o které se v daném případě jedná, civilní (tj. soukromoprávní) povahy?

19. V případě správního řízení je tudíž nezbytné nejprve zodpovědět uvedené otázky. Při jejich současném kladném posouzení je nutné dojít k závěru o aplikovatelnosti čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Jelikož z tohoto ustanovení vychází rovněž Stanovisko, je nutné v takovém případě veškeré závěry ve Stanovisku vyjádřené aplikovat i na správní řízení, jež čl. 6 odst. 1 Úmluvy podléhají. Současně, hovořili-li Stanovisko o správních řízeních, má tím na mysli pouze ta správní řízení, na něž čl. 6 odst. 1 Úmluvy dopadá (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 344/2014).

20. Ve vztahu k první otázce (soukromoprávní základ uplatněného nároku) převzal odvolací soud právní závěry soudu prvního stupně, který při jejím zvažování toliko uvedl, že „v dané věci právo, o které se jedná, není soukromoprávní povahy“.

21. Pro posouzení otázky položené dovolatelem je proto nejprve nutné posoudit, zdali správní řízení o žádosti o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu je řízením o soukromoprávním nároku (jak dovozuje dovolatel) či nikoliv (jak prosazuje odvolací soud a spolu s ním i žalovaná).

22. Nejvyšší soud se v minulosti v již zmiňovaném rozsudku, sp. zn. 30 Cdo 1876/2014, zabýval povahou nároku na výplatu dávek hmotné nouze. Obdobně v rozsudku ze dne 26. 4. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2755/2014, ve vztahu k nároku na výplatu příspěvku na bydlení vysvětlil, že pro posouzení, zdali se jedná o právo civilní (tj. soukromoprávní) povahy, je nezbytné vycházet z judikatury ESLP. Právní řád České republiky tradičně zařazuje sociální podporu, která vychází z veřejnoprávní regulace, do oblasti veřejného práva. Nicméně z judikatury ESLP vyplývá, že i tato řízení pod aplikaci čl. 6 odst. 1 Úmluvy, kterou je třeba vykládat autonomním způsobem, spadají (viz např. Kiefer proti Švýcarsku, rozsudek ze dne 28. 3. 2000, stížnost č. 27353/95). Nadto řízení o poskytnutí plnění ze strany státu jsou judikaturou ESLP typově považována za řízení se zvýšeným významem pro účastníka (srov. Stanovisko, bod IV.). Proto lze řízení o stanovení dávky hmotné nouze považovat za řízení o nároku soukromoprávní povahy.

23. Nejvyšší soud proto dále zvažoval, zda při respektu k potřebě autonomního výkladu pojmu „soukromoprávní nárok“ lze uvedený závěr přiměřeně vztáhnout i na správní řízení o žádosti o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu vedené podle zákona č. [262/2011](#) Sb. Tento zákon mimo jiné vymezuje obsah pojmu odboj a odpor proti komunismu, stanoví pozitivní i negativní podmínky pro vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu a současně je (ve smyslu § 2) i zákonem rehabilitačním, kladoucím si, podle své preambule, za cíl vyjádřit úctu těm, kteří v rozhodném období s nasazením vlastních životů, osobní svobody i majetku aktivně bránili hodnoty svobody a demokracie. Podle ustanovení § 6 odst. 7 věty první, části před středníkem citovaného zákona žijícímu účastníku odboje a odporu proti komunismu, který je státním občanem České republiky, ministerstvo (obran) ve lhůtě 30 dnů ode dne vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu vyplatí jednorázový peněžitý příspěvek ve výši 100 000 Kč. Vedle toho náleží přímým účastníkům odboje a odporu nárok na úpravu (zvýšení) starobních, invalidních a vdovských důchodů, o níž na základě vydaného osvědčení návazně rozhoduje Česká správa sociálního zabezpečení (§ 8 odst. 1 až 4 zákona). Vedle toho jsou držitelům osvědčení přiznávány i další peněžitě výhodné, založené zvláštní právní úpravou [např. zákonem č. [170/2002](#) Sb., o válečných veteránech, který umožňuje veteránovi (držiteli osvědčení) při splnění dalších podmínek poskytnout příspěvek na stravování, pomoc při začleňování do občanského života, finanční podporu, jmenovat je do vyšších vojenských hodností a zajistit jim přijetí do domova péče o válečné veterány]. Tyto výhody (či jen některé z nich) se pojí jen s předpokladem, že žadateli bylo vydáno kladné rozhodnutí v řízení o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu.

24. Charakterem řízení o vydání osvědčení se zabýval Ústavní soud v nálezu ze dne 16. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 1242/18 (dále jen „nález“). V bodech 35 a 36 nálezu vyložil, že při výkladu běhu procesních lhůt a posuzování délky řízení o vydání osvědčení musí být postupováno in favorem stěžovatele. Namísto je proto ústavně konformní interpretace, podle níž se při zákonem založené (a Ústavním soudem podrobněji popsané) časové nejistotě posoudí „odpovědnost státu za průtahy v řízení podle ustanovení § 13 OdpŠk, nikoli v intencích odst. 1 věty druhé, ale věty třetí téhož odstavce (srov. bod 29 in fine). Výchozí je z hlediska odpovědnosti státu celková délka řízení od podání žádosti občana do rozhodnutí o osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu, nikoli porušení povinnosti učinit jednotlivý úkon v řízení v zákonné lhůtě“. Zákonným základem pro další posuzování odpovědnosti státu pak v řízení zůstává podle Ústavního soudu ustanovení § 31a OdpŠk (upravující odškodnění nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem) a je třeba postupovat podle závěrů vtělených do Stanoviska.

25. Nejvyšší soud nemohl ve svých dalších úvahách opomenout, že podle čl. 89 odst. 2 Ústavy vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby. V daném případě se uplatní tzv. precedenční závaznost, kdy je třeba právní názor vyjádřený v nálezu Ústavního soudu aplikovat ve skutkově obdobných věcech, přičemž se daný závěr dotýká výhradně právního názoru, který je nosným důvodem rozhodnutí, tj. na němž je založen výrok nálezu (srov. nález Ústavního

soudu ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod číslem 47/2007, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2205/2005).

26. Jakkoliv byl výše citovaný závěr Ústavního soudu přijat až poté, co v nyní projednávané věci rozhodl odvolací soud, musí být uvedený závěr Ústavního soudu aplikován také v projednávané věci. Při výkladu časových účinků judikatury je třeba zásadně vycházet z tzv. incidentní retrospektivy nových právních názorů, tedy z potřeby jejich aplikace na všechna probíhající řízení, jakož i případy budoucí. Opačný postup by znamenal, že soud vědomě aplikuje „nesprávný“ právní názor, a navíc by jím byl ohrožen princip rovnosti. Výjimečné nepoužití nově se prosadivších judikатурních názorů může být odůvodněno pouze v konkrétních specifických situacích, v nichž existuje intenzivnější zájem na ochraně legitimních očekávání a důvěry adresátů právních norem ve stabilitu právního řádu (shodně srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1788/2011 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 10. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2561/2014, a též nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 8. 2010, sp. zn. II. ÚS 3168/09 nebo v odborné literatuře KÜHN, Zdeněk. Prospektivní a retrospektivní působení judikатурních změn. In Právní rozhledy, č. 6/2011, s. 191-197), což ovšem evidentně není případ právě projednávané věci.

27. Lze proto shrnout, že právo na přiznání statutu přímého (žijícího) účastníka odboje a odporu proti komunismu, popř. statutu válečného veterána, lze naroveň postavit s těmi řízeními, u nichž ustálená judikatura v minulosti dospěla k jednoznačnému závěru, že jsou - z hlediska čl. 6 Úmluvy a k ní se vážící judikatury ESLP - věcmi občanskoprávní povahy. Odtud plyne, že i řízení o vydání osvědčení žijícího účastníka odboje a odporu proti komunismu vedené podle zákona č. [262/2011 Sb.](#) na základě žádosti toho, kdo se odboje nebo odporu zúčastnil, je řízením o nároku soukromoprávní povahy.

28. Rovněž poukaz odvolacího soudu na rozhodnutí jiných jeho senátů ve srovnatelných skutkových souvislostech není způsobilý výše nastíněný závěr o charakteru posuzovaného řízení zpochybnit. V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2015, sp. zn. 28 Cdo 5012/2014, totiž bylo vysvětleno, že by „bylo naprostým popřením principů fungování soustavy obecných soudů, byla-li by s odkazem na § 13 o. z., prostřednictvím odlišného rozhodnutí soudu nižšího stupně, v zásadě negována ustálená rozhodovací praxe Nejvyššího soudu“. Odchylné závěry jiných senátů odvolacího soudu tak nemohou být Nejvyššímu soudu na překážku přezkumu nyní napadeného rozhodnutí odvolacího soudu, tím méně k vyslovení oponentních úvah.

29. Dospěl-li tak odvolací soud (v plné shodě se soudem prvního stupně) k závěru opačnému, je jeho právní posouzení nesprávné.

30. Jelikož odvolací soud, který napadené rozhodnutí postavil výlučně na tom, že daný nárok nebyl soukromoprávní povahy, se dosud nezabýval tím, zda jsou splněny i další výše nastíněné podmínky pro to, aby se na posuzované řízení vztahoval čl. 6 Úmluvy a návazně i Stanovisko, Nejvyšší soud, s respektem k rozsahu své funkční příslušnosti, se již proto nemohl v této fázi řízení s konečnou platností zabývat tím, zda na konkrétní posuzované řízení vskutku vztáhnout čl. 6 Úmluvy či nikoliv a za nastalé procesní situace by již proto bylo zjevně předčasné odpovídat na druhou dovolatelem položenou otázku týkající se rozsahu nezbytných tvrzení a rozsahu důkazní povinnosti. Její řešení je navíc v dlouhodobě ustálené judikaturě pevně spjata právě a jen s konečným posouzením aplikovatelnosti čl. 6 Úmluvy na daný případ.

31. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř., je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Existenci takových vad žalobce v podaném dovolání neohlašoval a Nejvyšší soud ze spisu takové vady rovněž nezjistil.

VI. Závěr

32. Nejvyšší soud vzhledem k výše uvedenému napadený rozsudek odvolacího soudu v celém jeho rozsahu podle ustanovení § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil, a to včetně navazujícího nákladového výroku a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

33. Odvolací soud věc znovu projedná a bude se zabývat tím, zda lze kladně odpovědět i na zbývající dvě otázky (srov. odstavec 18 tohoto rozsudku), jako podmínky pro to, aby se na dané správní řízení mohl vztahovat dopad čl. 6 Úmluvy. Současně neopomene zvážit, zda a případně jaký význam z hlediska možnosti aplikace čl. 6 Úmluvy má skutečnost, že na dané správní řízení nenavazovalo řízení před správním soudem.

34. Odvolací soud je ve smyslu § 243g odst. 1 části první věty za středníkem o. s. ř. ve spojení s § 226 o. s. ř. vázán právními názory odvolacího soudu v tomto rozhodnutí vyslovenými.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)